

summa februm malignarum debilitate, ac, nisi plenitudo vasorum obtet, in paralyfi et apoplexia ipsa proficius; in amaurosi sananda, vtique vna cum aliis e. g. radice valerianae, emplastris vesicatoriis inter humeros adplicatis efficax (LVXMORE memoirs of the medic. Societ. at London. Vol. III. 1792. app. XXXI.). Oleo firmitus infixio virtute refrigerante, plurimis reliquis acidis communi, priuatur, sed potentius sudorem mouet, vt in morbis a transpiratione suppressa natis, exanthematibus aut retrogressis, aut, si critica sint, ad superficiem exterminandis, arthritide, egregie proficit, et spasmos sedat; hinc siue solus, siue cum spiritu cornu cerui depurato ad saturationem vsque permixtus (*Spiritus cornu cerui succinatus*, *Liquor cornu cerui succinatus*) in malo hysterico aequae ac aliis morbis spasticis mirae efficaciae. Exhibetur autem a granis duobus ad decem et viginti vsque vel cum aliis in pilulas redactus, vel cum saccharo tritus, vel cum vino, aqua distillata aut emulsione permixtus.

B. SALIA ALCALINA.

Cum salibus acidis in neutra transeunt, cum oleo et pinguedine in saponum genus vulgare, sulphur, ceram, resinas soluunt, ceterum dissoluendi corpora facultate acidis longe inferiora, quaecumque his soluta sunt, exturbant, colorem caeruleum multorum vegetabilium in viridem, rubrum in violaceum, flauum in rufum conuertunt; modo aqua aut aëre fixo temperata satis fuerint, sapore sibi proprio, vrinofum forte dixeris, linguam ferientia,

tia, ceterum utroque, quantum fieri potest, orbata, igneam acrimoniam, quamcunque corporis viui partem contigerint, exercentia.

Si parciora quaedam *alcali vegetabilis*, *Potassa* recentioribus quibusdam dicti, in salibus quibusdam compositis, et *alcali volatilis* siue *ammoniaci* in corporibus ex regno animali natales suos trahentibus obuia vestigia excipias, in regno minerali non occurrit, nisi, quod vulgo audit *alcali minerale*, Veteribus *Natrum*, recentioribus Francorum physicis et qui eos sequuntur, *Soda*; utique ne haec quidem in solo hoc naturae regno deprehendenda, ut potius maxima eius pars, quae hodiernum medicis usu venit, ex cineribus plantarum quarundam maritimarum, sub falsolae potissimum genere militantium, eliciatur, et, fatis quidem impurum, sodae nomine vulgo veneat, quamvis labore non tantopere difficili, et ex sale mirabili, et maiore adhuc cum fructu ex sale communi aliis atque aliis modis (CRELL *chem. Journal*. Lemgo. 8. P.I. 1778, p. 101. WIEGLEB *Handbuch der Chemie*. 8. P.II. p. 72. MEYER *chemisch. Annal*. 1784. Vol.II. p. 126. WESTRUMB *kleine physicalisch-chemische Abhandlungen*. Leipz. 8. Fasc. 1. 1785. p. 145. DRIESSEN *Natuur- en Scheikundige Waarnemingen etc.* te Leyden 8. St. 1. 1791. p. 180 sqq. CVRAVDAY *jourñ. de physique*. 1792. Aug. p. 108.) obtineri possit, et fatis purum, aëre tamen fixo, virtuti eius salutare non obstante, semper impraegnatum, nunc aqua solutum, nunc siccum, natura nobis sistit in variis, Europae quoque, terris, libera-

liberaliori praesertim manu in Hungaria (RÜCKERT *chemisch. Annal.* 1792. vol. 1. p. 365.), vt depurati a terrâ comite falis quotannis insigne pondus vili fatis pretio veneat.

Stimulant alcalia fibram contractilem et nerveam; ideo euitanda quidem, motu febrili, spasmodicis, conuulsionibus corpus exagitantibus, fibris nimium tensis, aut irritabilibus, tanto potiora, his languentibus aut torpentibus. Attenuant humores et tenacem praesertim pituitam incidunt, hinc in obstructionibus, a nimia humorum spissitudine proficiscentibus, in scrophulis, in morbis pectoris, capitis, ventriculi, aliarum partium, ab accumulata tenaci pituita natis. Vrinam mouent, ideo hydropicis, et hinc inde nephriticis commendata. Acidum denique suo consortio in sal medium conuertendo domant, vt igitur noxis a deglutito veneno acido imminentibus, et dominanti ex vitio diaetae aut morbi specie ventriculi acori egregio cum successu opponi possint.

Antecellit tamen inter haec non virtute quidem, verum sapore minus ingrato *alcali minerale* s. Natrum antiquorum LINN. *Syst. nat.* III. p. 257. siue *carbonas sodae*, facile in crystallos pellucas ad aërem fatiscentes abiens, vt ideo a granis quinque ad scrupulum vnum, modo aqua distillata, iuscule carnis, aut alio potus genere solutum, modo cum cinnamomo et magnesia alba vel cum cinchonae cortice pulueris specie permixtum, modo cum gummi arabico aut syrupo zingiberis in trochiscos, modo cum gummi arabico et liquiritiae puluere,

pulvere, aut cum conferua quadam, aut cum extracto quodam amaro, aut cum sapone albo (TH. BEDDOES observ. on the nature and cure of calculus, sea-scurvy, consumption, catarrh and fever etc. Lond. 1793. 8.) in pilulas redactum, in debellandis ventriculi acore, ardore, tenaci pituita, scrophulis (KIRKLAND l. c. II.), aliisque tumoribus indolentibus et obstructionibus (MONRO l. c. I. p. 106.), in ipso calculo vrinæ (BEDDOES l. c.) soluendis, vlceribus cancrofis sanandis (LA CHAPPELLE ap. DESAVLT journ. de chirurgie à Paris. 8. T. I. 1791.) cum fructu exhibitum sit: Drachmas duas aquæ calcis libris duabus solutas quotidie mane per quatuordecim dies continuos assumtas fabulum et calculum mirifice pellere THEDEN (*Unterricht für die Unterwundärzte bey Armeen.* Berlin 1774. 8.) testatur.

C. SALIA NEVTRA.

Sapore minus acri gaudent hæc salia, quamvis omni humore priua, neque efferuescunt cum acidis aqua dilutis, neque satis notabiliter cum alcalibus.

a. SALIA NEVTRA GENVINA

Appellare liceat illa, quæ ex acidi cum alcali connubio nata sunt, eo quod illorum solutio per aquam distillatam facta ab alcali infuso non turbatur, facile dignoscenda.

Ex